

SO SÁNH HIỆU QUẢ KỸ THUẬT CỦA DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ VÀ DOANH NGHIỆP NIÊM YẾT

Ngày nhận: 04/11/2015
Ngày nhận lại: 05/01/2016
Ngày duyệt đăng: 10/5/2016
Mã số: 5-16-30

Vũ Thịnh Trường (*)
Võ Hồng Đức (**)

Tóm tắt: Doanh nghiệp vừa và nhỏ (DNVVN) đóng một vai trò quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội của các nước mới nổi, trong đó có Việt Nam. Theo Tổng cục thống kê, DNVVN chiếm đến 97% tổng số các doanh nghiệp nhưng tỷ suất sinh lợi bình quân trong giai đoạn 2006-2011 thấp và có xu hướng giảm dần. Nghiên cứu này đo lường hiệu quả hoạt động của các DNVVN và doanh nghiệp niêm yết (DNNY) theo tiếp cận hiệu quả kỹ thuật (HQKT). Phương pháp biên ngẫu nhiên (SFA) được dùng để phân tích dữ liệu gồm 3.759 quan sát từ ba cuộc điều tra DNVVN gần đây nhất và 699 quan sát DNNY tại Việt Nam giai đoạn 2008-2012. Kết quả nghiên cứu chỉ ra hiệu quả hoạt động của các DNVVN dao động từ 52-54%, trong khi các DNNY có mức bình quân trên 80%. Nghiên cứu, không tìm thấy bằng chứng cho thấy DNVVN có hiệu quả trung bình cao hơn các DNNY.

Từ khóa: Hiệu quả kỹ thuật, doanh nghiệp vừa và nhỏ, doanh nghiệp niêm yết, SFA.

Đặt vấn đề

Không chỉ có các doanh nghiệp lớn mà các DNVVN ngày càng trở nên quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế của mỗi quốc gia. Vì thế, phát triển hoạt động của loại hình doanh nghiệp này đang là vấn đề quan tâm của các nhà làm chính sách và cả các nhà nghiên cứu kinh tế trong nhiều năm qua (Batra và Tan, 2003; Charoenrat, Harvie và Amornkitvikai, 2013; Gill và Biger, 2012; Krasniqi, 2007). Theo nhận định của Tổ chức Hợp tác kinh tế châu Á Thái Bình Dương năm 2003, DNVVN chiếm đến 95% tổng số các doanh nghiệp, đóng góp từ 30-40% tổng sản phẩm quốc nội, sử dụng từ 40-80% lực lượng lao động và đóng góp 35% giá trị xuất khẩu trực tiếp. Ở Việt Nam, xét về quy mô lao động, DNVVN chiếm hơn 97% trong tổng số các doanh nghiệp, thu hút 5,06 triệu người lao động (Tổng cục Thống kê, 2013). Với lợi thế về quy mô nhỏ gọn, hiệu quả hoạt động của loại hình doanh nghiệp này đóng vai trò

quan trọng đối với tăng trưởng kinh tế của cả nước. Tuy nhiên, thông tin tính toán từ số liệu hoạt động của DNVVN giai đoạn 2006-2011 của Tổng cục Thống kê cho thấy tỷ suất lợi nhuận trước thuế trên tổng nguồn vốn của khu vực kinh tế này có chiều hướng giảm từ 3,81% (2006) xuống còn 0,85% (2011). Vậy phải chăng, đây là dấu hiệu cho thấy DNVVN đang có xu hướng giảm dần hiệu quả hoạt động theo thời gian? Hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp phản ảnh trình độ sử dụng các nguồn lực nhằm đạt được kết quả cao nhất. Do đó, để trả lời cho câu hỏi vừa nêu, cần thiết phải lượng hóa chỉ tiêu này.

Đo lường hiệu quả doanh nghiệp theo hướng tiếp cận HQKT đang được sử dụng khá phổ biến trên thế giới hiện nay và ở nhiều lĩnh vực khác nhau (Debnath và Sebastian, 2014; Halkos và Tzeremes, 2012; Majumdar, 2010; Setiawan, Emvalomatis và Oude Lansink, 2012; Wattana và Sharma, 2011). Tại Việt Nam, nghiên cứu đo lường và đánh giá HQKT